

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а «Надіслані» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Упосліджене.

(§). Ц. к. міністерство судівництва видало 25. січня 1849 ч. 241 розпорядок, котрим поручило ц. к. висшому Судови краєвому у Львові, поучити поодинокі суди підлядні, щоби строго уникали взивати Русинів в рускі свята перед суд. Сей одрозвучний розпорядок видали майже рівночасно ц. к. міністерство справ внутрішніх (20. січня 1849 ч. 89) і ц. к. міністерство скарбу (1. лютого 1849), порішавши тим способом внесену до ц. к. міністерства справ внутрішніх просьбу зглядом пильновання, щоби в скелях Галичини замешкалих Русинами рускі свята уважано на рівні з святами обряду латинського, особливо-ж, щоби усторонено всякі вивання Русинів, ставитись в тих днях перед публичні власті і уряди.

Видаючи повисше поручення, ц. к. міністерство судівництва признало дотичне жадане з боку Русинів «зовсім справедливим». На тій підставі виробила ся в східній Галичині така практика, що (з малими виїмками) в рускі свята ніяких термінів ні для Поляків ні тим менше для Русинів в справах цивільних і карних не визначувало; коли-ж винятково через похибку визначено, то Русини не мали обовязку ставати на термін в суді, котрий чим скорше з уряду визначував другий термін, а про переведене розправи чи допущене заочности в такому случаю ані не думав, бо знав добре, що ц. к. висший суд краєвий у Львові на зажадене не тільки знесе дотичний вирок чи оречене, але ще підвладному судови дасть «носа».

Тепер однак від нового 1898-го року, коли то нова процедура входить в жите, повисша, літами усталена практика має улягти зміні між иньшим — і на нашу некористь. Міністерство судівництва іменно з огляду на нову процедуру видало 5. мая

1897 ч. 112 В. з. д. інструкцію для судів першої і другої інстанції, де в §. 44-ім — побіч вичислення всіх урочистих свят після римско-католицкого обряду, котрі узнає ся днями святачними, в котрих «після давного звичаю уставати залагоджувати не справ», а аудіенції мсжуть в тих днях відбуватись тільки «в случаю небезпеченства проголоки», — далі каже ся ось що:*)

«Die Sonntage und den Weihnachtstag ausgenommen, koennen zwar an allen Tagen, die nicht nach Absatz 1. Feiertage sind, Gerichtshandlungen jeder Art und insbesondere mündliche Verhandlungen gultig vorgenommen und Partheien, Zeugen oder Sachverständige zu solchen Verhandlungen oder zu Einvernehmungen wirksam vor Gericht geladen werden. Es ist jedoch bei der Anberaumung von Tagsatzungen und bei sonstigen Ladungen vor Gericht, wenn die Confession der Beheiligten dem Richter bekannt ist, sorgfältig darauf zu achten, dass niemand an den hohen religiösen Festtagen seines Glaubensbekenntnisses zum Erscheinen vor Gericht genöthigt wird. Die Oberlandesgerichtspraesidenten haben zu diesem Zwecke auf Grund der vom Justizministerium gelieferten Übersichten den Gerichten ein Verzeichnis der wichtigsten Festtage der in ihrem Sprengel besonders häufig vorkommenden Glaubensbekenntnisse zu übergeben».

В перекладі на нашу мову се гласило-б ось як: «Вправді можна з виїмкою неділі і свят Різдва Христового у всі дні, котрі після уступу 1. не суть днями святачними (отже в свята римско-католицькі — ні. Авт.) підприємати важко всілякі чинности судові, особливо-ж устні розправи і взивати обовязуючо до тих розправ або до переслухання сторони, свідків

*) Наводимо текст автентичний, бо в рускім перекладі доси інструкція ще не появилася.

і знатоків. При визначуваню однак аудіенцій і при всіх иньших завізваннях до суду належить, коли судді є знане визнане учасників, пильно на те бачити, щоби ніхто не був змушуваним ставати в суді в урочисте свято его визнаня віри. В тій цілі має президент ц. к. висшого суду краєвого на підставі достатчених ему міністерством судівництва виказів уділити судам спис урочистих днів визнань, котрі в его окрузі особливо численно заступлені».

Застановім ся проте, які практичні наслідки вийдуть для Русинів з повисшого припису інструкції.

Отже передовсім упосліджено рускі свята тим способом, що від нового року (1898 р.) можна на рускі свята безоглядно визначити терміни на пр. для Поляків, Німців, Жидів і т. и. і переводити з ними всякі ділання, розправи, аудіенції і т. и., чого доси не було вільно, особливо в справах цивільних.

Відтак узвгляднене релігійного почуття Русинів (все одно — католиків, чи православних на Буковині) зроблено услівним, а іменно сказано, що суддя, коли ему знане визнане учасників справи, має пильно на те бачити, щоби ніхто не був змушуваним ставати в суді в урочисте свято его визнаня віри. Словами «коли ему знане» лишено судді дуже вигідну фірточку, котрою він може завсїгди викрутитись. Тож коли доси траплялось, що на рускі свята — помимо виразного наказу і грозячої неважкости ділання правного — мимо те визначовано деколи терміни, а потягнений до одвїчальности дотичний суддя стереотипно виправдував ся незазначенем свята в календарі чи в раптулярі, — то тепер мати ме в такому случаю коротку і не так легко даючу опрокинутись відповідь, що він не знав, що Н. Н. є Русин!...

Але мало того. Стилізація повисшого уступу є так неясна, що узвгляднене почуття релігійного Русинів лишає добрій воли

3

Блощиці.

А. КРАЄВСКОГО.

(Перевід з польского).

(Дальше.)

А тепер перейдемо до иньшого відділу блощиць.

З блощиць належних до локальних пород, належить навести всамперед «бюрову блощицю». Занимає она в тім роді параситів перше місце, зі згляду на се, що ділить ся на тільки відрядів, кілько дикастерий посідає урядничий світ. Як всі блощиці, яких будь родів, має она спільні признаки; має характер тільки виключно місцевий і доскулює тільки свому найблизшому окруженю, не могочи лютувати по иньших організмах, де впрочім — посвоячені їй роди сповняють добре свою місьню.

Може коли мав ти читателю, нагоду подибати будь в столиці, будь на провінції, непочесну фігуру, неопратну, з згляду мало значучу, а мимо того міг ти зауважити, що хотяй поза очи загал погорджує нею і не оставив на ній сухої нитки, а мимо того в очи робили для неї солодку міну і виразно старали ся о її симпа-

тию чи приязнь — справді, не знаю того докладно, чи навіть не лякано ся її. Очевидно, що се послідне найправдивше. То блощиця бюрова.

Бюрова блощиця рекрутує ся найчастійше з найнижших категорій урядничих; часто займає характер — без ранги. Принята за протекцією шефа, знає о своїм покликаню і призначеню; не зраджує ся однак ніколи з тим з самого початку. Є навіть початково дуже робітною, буквально гарує. Смирна аж до пониження людської гідности, вислугує ся кождому із старшини а навіть і дуже молоденьким товаришам без згляду на те, чи жадав хто її прислуги, чи ні. Не робить однак того для позискання собі доброї опінії ходить їй тільки о те, щоби приєднати собі ласку кождого з осіб, пізнати добрі і злі прикмети бюрових товаришів, зискати і визискати відтак їх довіре.

Понеже блощиця така не є без таланту — в наведеним висше напрямі, — осягає она означену собі ціль цілковито. Звільна опановує всіх і ті ані оглянуть ся, в якій степені зависимости від нічого не значучої блощиці позістають.

В бюрі таким поветає душлива і нестерпима атмосфера, викликана присутністю бюрової блощиці, а не мало часу проміне, заким хтось впаде на здогад, де починає причина тих

нестерпимих відносин. Проявляють ся они менше-більше в слідуючий спосіб:

Від якогось час шеф бюра, звичайно радіючий з результатів праці своїх підчинених і не щадячий їм похвал будь устних, будь навіть на письмі, голосячий при кождій нагоді і кождому з осіб, хто тільки схоче его слухати, яке то вірцеве має він бюро, яка пунктуальність у него володіє — починає ся бундючити, хмарити, відказувати, словом обявляти своє невдоволене щораз явнійше. Буває навіть, чого перше не бувало, що контролює, коли его підчинені приходять або виходять. Такий скепсисний гумор удержує ся у шефа від тої пори постійно аж до часу, доки не стане який підчинений сміливою вдячи в бюрі шефа сам на сам в чотири очи. Тоді подибавши ся з закидом злого реферату, хотяй чипенів над ним довше як звичайно, щоби добре обробити, або одержавши иньшого рода «носа» будучого впливом невдоволення шефа бюра, осямілить ся зробити чемну увагу, що своєю роботою не заслугує на таке трактування. Тоді тріскає бомба і довго придавлювана неохота предложеного обявляє ся в словах: «Маю добрі відомости, що панове занебудуєт ся від якогось часу і перестерігаю, щоби в тім напрямі наступила зміна».

Дальше буде.

судді, а для покривдженого не дає ніякої сатисфакції. В інструкції іменню не каже ся, що покривджений в релігійнім почутті партії вільно на терміні не станути, а тільки поручає ся судді пильно бачити, щоби ніхто не був змушуваним ставати в суді в урочисте св'ято свого визнання віри: отже конкретно взявши, наколи прим. Русин не явить ся на визначенім на день Богоявлення або Преображення Господнього до розправи терміні в суді, а піде до церкви, то на дотичне єго зажаленє виспий ц. к. суд краєвий у Львові виткне вправді сю «невластивість» підвладному судови, але против Русина заскаржене заочности мати ме силу правну. Не говоримо сего на підставі теоретичного нашого розумованя, але на дотичне наше запитанє урядників одного Суду повітового, де всі тепер грім'яльно виучують нову інструкцію, згадано нам згідно, що так іменню а не інакше належить практично зрозуміти сказаний горі уступ інструкції, як ми висше в практичнім приміненню подали. А так розуміти єго буде і більше судів, котрі рівно-ж тепер студіюють інструкцію і дають директиви своєму персоналеви.

Супроти сего ми не можемо придивлятися супокійно і спускатися на благородність функціонерів судових, котра й доси, хоч приписи були ясні, виявлялась нераз нег'ативно, так що не тільки наші парламентарні заступники але й власті духовні мусіли інтервеніювати в обороні релігійного почуття Русинів.

Наші ординарати проте в першій лінії, а парламентарні заступники в другій — мають обовязок подбати, не гаячись, о реституцію для справ судівництва первісного розпорядження, а зглядно о виданє ц. к. судам зовсім ясного і виразного розпорядку в справі повного зрівняня руско-католицьких св'ят з св'ятами латинськими.

* * *

Се, як бачите, є три з'яв'їдки, котрих часто уживає ся не на те, щоби щось роз'яснили, як по з'яв'їдках треба би сподівати ся, лише противно на те, щоби щось покрили тьмою. Не хоче наприклад автор підписати ся під своїм твором, або не хочуть єго підписати — тоді дає ся * * * — і справа готова. Ти собі думай, що хоч — три з'яв'їдки нічого тобі не скажуть.

Три з'яв'їдки у сфері уніформованих людей — дуже часто приємніші, ніж три з'яв'їдки на небі; але у сфері руских політиків ті три з'яв'їдки — дуже підозрілі і грізні. На приклад, композитор Вахнянин уложив гарні пісні «Живем!» «Гурра у бій!» і інші, — пісні дуже ефектовні, що публіці мусять подобати ся. Але композитор Вахнянин є ще й послом і — аж страшно сказати! — є він послом зовсім не таким, як був Романчук. За таку страшну провину — розуміє ся — нехай знає, що про него Русь гадає: «от тобі й кара, при твоїх композиціях даємо * * *», щоби люди й не підозрівали, що ти можеш бути добрим композитором, а лихим послом; нехай усі гадають, що ти вмєш лише дісгармонію ширити, а гармонійного нічого ніколи не зложив і не зложиш!»

Живем, живем! — хто се уложив? Дивиш ся на афіш: * * *

Ні, се справді інтересна річ оті три з'яв'їдки! Треба їм ліпше придивити ся, які они — темні...

* * *

Чому комітет, устроюючий концерт, уважає потрібним, затаїти перед рускою публікою імя композитора, котрий zarazом є зненавидженим послом? Робить так тому, бо єму іде о успіх концерту, отже не хоче дразнити розполітикованої публіки навіть згадкою імени посла-композитора. Але на мою думку ті три з'яв'їдки говорять публіці ще страшенні г'руб'яньства, а іменню такі: «Ти, руска публіко, є глупа; ми то знаємо і числимо ся з тим. Ти така глупа, що готова взяти композицію посла за єго діяльність посольську, і хоч би композиція була й дуже гарна, ти готова єї висвистати тому, що єї

зложив нелюбий тобі посол. Ти зі своєю політикою всюди влізеш: і на бал і на концерт і на празник, іменню всюди там, де для політики місця не повинно бути. Ми то знаємо і, аби твоїй глупоті піддобрити ся, затемиюємо справу трома з'яв'їдками!» Такі страшенні г'руб'яньства говорять рускій публіці ті три з'яв'їдки.

А публіка що на се? Она рада, що комітети єї глупоту так високо цінять. О! руска, славна публіко, не варта ти бублика!

* * *

Коли придивити ся тому, як верхововодячі у Русинів сфери числять ся з публікою, в чім їй потурають, то чудувати ся треба, що та публіка не обиджає ся. Єї вважають верховоди такою глупою, що чей же не вся публіка такою є.

Возьмім приклад:

Сьпіває ся в Гусі: «Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить, а на апостольським престолі чернець годований сидить; людською кровію торгує і рай у найми віддає...» Розумна публіка повинна би знати, що се уступ з поеми Бретик або Іван Гус і що наведені думки — то думки Гуса. Але всякі комітети сьпіваків і католики не припускають такого знаня у публіки і змінюють наведені слова поета так: «Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить, а на царгородським престолі євнух годований сидить». І виходить страшенна дурниця: раз, що на царгородським престолі мабуть ніколи не сиділи євнухи, а противно султани держали і держать собі сотки жінок; а друге: царгородський євнух після сего тексту стає нараз лютим чоловіком: людською кровію торгує і рай у найми віддає...

Або от другий приклад: Русин повинен знати, що солю: «Ой Дніпре, мій Дніпре» — то думка Яреми з Гайдамаків і они у Яреми, що йде у Черкаси на різню, зовсім на місци. А ті думки ось які: «Пекельнеє св'ято по всій Україні сю ніч зареве; потече багато-багато пляхоцкої крові!... Козак засьпіває: ні Жида ні Ляха!» Комітети сьпіваків знають наївність в тім випадку властий, жидів і Ляхів і невинні на теперішні часи слова Яреми змінюють на такі: «потече багато татарської крові; козак засьпіває: ні лиха ні врага!... Глупота — тай годі! А всі ті, що такої глупоти жадають і на таку глупоту годять ся, — також не мудрі. Треба-ж людям радше вияснити, що нічого їм лякати ся сьпіву Гуса або Яреми, що можна їх слухати без тремі, — ніж потурати плиткоумности людській. Треба людям сказати, що композитора за добрі твори повинні шанувати, а посла — коли хочуть — можуть і не любити; а не так, як у нас дів ся, що на найневиннішнім концерті бачиш сліди наївного політикування.

* * *

Пан цугсфірер з трома з'яв'їдками в компанії — то велика риба, але композитор з трома з'яв'їдками, то риба «безгласная», ще гірше: то якийсь фантом, затаєна істота, котрої люди не повинні знати, хоч можуть одушевляти ся єї творами. Не повинні знати, в тім діло! Русин не повинен знати, що єго політичний противник доброго зробив, він повинен мати єго за віхоть. У свого-ж політичного приятеля він повинен бачити тільки саме добро, самі добрі прикмети і самі добрі діла. Ну! з таким поглядом на людей і на їх діла ми далеко не зайшли і не зайдемо! Трома з'яв'їдками обдурили гладко себе, але не обдуримо історію...

І на що людям придали ся ті три таємні з'яв'їдки, так часто у нас уживані всюди, де не хочемо у противника бачити нічого доброго? Яка кому користь із того потураня замотиленій політиці рускій? Чи ми справді бажаємо собі мати глупу публіку? А коли ні, то чи єї виховаємо на мудру і справедливу трома з'яв'їдками?

О. М.

З Буковини.

Вісти політичні.

Рада державна. Канцелярія палати посольської розіслала послам повідомленє, що перше засіданє XIII сесії ради державної відбуде

ся 23. вересня о 11. годині перед полуднем на підставі цїсарского патенту з 9. вересня.

Цїсар німецький прибув в неділю о 4. годині сполудня до Тотіс на маневри і замешкав в палаті гр. Естергазого побіч апартаментів цїсаря Франц Йосифа. 15. вересня відїдуть оба монархи до Могача, на лови в ревірах архикнязя Фридерика, 20. вересня загостять до Пешту.

Президентом палати панів має бути іменований, як давнійше, кн. Альфред Віндшгреп, заступниками мають остати ся: кн. Аверсберг і гр. Гойос. «N. fr. Presse» своїм звичаєм напала мокрим рядом на кандидатуру д-ра Ебенгоха на президента палати посольської. «Tirroler Stimmen» негодують знов за те, що палата посольська не рефлектує на кандидатуру д-ра Катрайна, котрий тішить ся вже повним здором.

«Ostdeutsche Rundschau», орган Шенерера, видала вже паролу, як має заховати ся обструкція німецька в грядучій сесії. Она каже: Німецькі послы мусять витривати так довго, аж поки поліція і багнети не сплять їх в виконуваню їх високих обовязків. Сецесія на тепер неможлива, абстиненція немислима, обструкція usque ad finem.

Порядок денний першого засіданя палати посольської такий: Найстарший віком посол обійме провізоричну президію і покличе 8 наймолодших послів на тимчасових секретарів. Відтак поділить ся палата жребем на 9 відділів і вибере голосованєм президента, двох віцепрезидентів, секретарів і впорядчиків палати. Симдовершить ся уконституованє палати і почне ся мериторична єї діяльність.

Німецьчина. Вість про іменованє ген. Більова канцлером показала ся, як ми предвиджували, неправдивою. Кн. Гогенлоге остає ся на своїм становищі яко такий, що зискав собі повне довіре цїсаря і заграничних монархів.

Росія. В Петербурзі помер 5. вересня гр. Александер Голєнішев-Котузов, адютант царський і великий приятель Болгарії. Він в імени царя держав молодого Бориса до хресту.

Англія має нові клопоти на границі західної Індії, в Пенджабі. Сусідні племена афганістанські, фанатичні могометани, вдерли ся на територію індійську долиною ріки Кабуля, що з правого боку впадає до горішнього Інду. Англійські війська заходились коло того, щоби спляти їх похід на територію англійську. Здавало ся, що рух сей буде льокальний і без значіння. Нині показує ся, що се може і початок наміреного великого повстаня могометан проти Англіїців. Дневники льондонські багателізують цілу справу, але німецькі і бруксельські доносять, що доси Афгани віднесли кілька рішучих побід над граничними військами Англічан.

Туреччина. Нота, яку розіслала Порта до держав європейських, а в котрій домагає ся скорого переведеня ладу на Креті, задержаня військ турецьких на острові і іменованя турецького підданого губернатором Крети, викликала в кабінетах європейських невдоволенє. Держави європейські думають взяти ся до організації автономії Крети аж по покінченню справи грецько-турецької, а обстають при тім, щоби Туреччина випровадила всі свої залоги з острова, та щоби управу Крети віддати якомусь європейському князеві.

Новинки.

— **Стан здоров'я Єго Ем. Кардинала С. Сембратовича** в неділю в полудне: Хорий перебув ніч по операції супокійно. Днесь рано теплота правильна 36.7° С. Загальний стан добрий. Проф. др. Ридигер, др. Ренцкый.

— **Пос. Барвіньський** виїхав в неділю рано до Любляни на всесловінське віче, що відбуде ся 14-го вересня. На порядку денним віча стоять справи: Обговоренє положеня політичного, справа розпоряджень язових для Словінців і Хорватів, обговорка положеня Словінців в Каринтії і Стирії, як також Хорватів на Побережю і ухвала резолюцій.

— **Новий поїзд.** Блискавичний поїзд, їдучий тепер зі Львова до Відня 13 годин, від 1. мая 1898. року буде їхати лише 12 годин. Надто працюють тепер залізничні власті над урядженєм поїзду з Царгорода до Берліна, котрий-би скорше лучив схід з заходом, ніж поїзд їдучий тепер через Букарешт, Будапешт, Відень. Поїзд проєктований тепер зарядами залізничними лу-

чить Царгород з Берлином через Чернівці, Львів і Краків і буде в Берліні о 10 годин скорше, ніж блискавичний поїзд їдучий на Букарешт. Поїзд сей має вийти в жите також від 1. мая 1898.

— **3 дирекції залізниць.** З днем 1-го вересня 1897 увійде в жите додаток IV. до зшитки П. і додаток П. до зшитки III. для тарифи безпосереднього руху поміж Австро-Угорщиною, Сербією, Болгарією і Туреччиною.

— **Два повиборчі процеси в Станиславові** відбулися дня 10. вересня. Перед судом присяглих ставав Кирило Косарчук, виборець з Нагірянки під Бучачем, котрого в доносі до Староства бучацького оклеветали его чиншівники Каролина і Ян Куздровські о те, що прийшовши до їх хати виражався ворожо против урядників, графів і т. п. Суд присяжних увільнив Кирила Косарчука від обжалованя з §§. 300 і 302 зак. карн. — Рівночасно в другій сали відбулася перед звичайним трибуналом розправа карна против о. Дениса Балицького з Вовчинця під Станиславовом, на котрого вийт Сьвітенький з товаришами доніс був, мов-то о. Балицький в соблазняючий спосіб промовляв о п'ятиці і взагалі корупції виборчій. Однак при розправі вже самі сьвідки доводили признали, що перед виборами, в день виборів і по виборах брали участь в п'ятках виборчих, тож оборона була в тім положенню, що могла навіть зрезигнувати з переслухання сьвідків відводових, а трибунал, не добачуючи провини пароха в остеріганню парохіян перед розпостою, увільнив о. Дениса Балицького від обжалованя з §. 305 закона карного.

— **3 дирекції руского народного театру.** Театр наш перебуває в Станиславові до 27-ого с. м. Тепер виступає в нашім театрі гостинно пані Іванна Біберовичева. Докладного репертуару на-разі годі подати, пригадуємо лише, що представлення відбувають ся що вівторка, четверга, суботи і неділі. — *Дирекція.*

— **Звичайні збори тижневі товариства «Хлопська Рада» в Городку** будуть відбувати ся що четвера, починаючи від 16-го с. м. Того-ж дня буде мати відчит о. Березовський «про політичне положення Русинів». Збори відбудуть ся у винанятій хаті в ринку почавши від години 12½. *Др. Л. Озаркевич, Струтинський.*

— **Взірцевий хор руских академиків** вернувся, як нам доносять дня 9. вересня до Перемишля, своєї пристани, і устроїв там послідний, пращальний концерт. Здвиг публіки, самої рускої, був величезний. По концерті попрацали перемискі Русини своїм концертантв і подякували їм за великий патріотичний труд. — Після обчислення комітету заробив хор академиків на руску бурсу в Перемишлі, — по виплаті всіх видатків на костюми, дорогу, п'ятидільне утримане хору, — чисту квоту 400 зр. а. в. Се найліпшим доказом, яким щирим і сьвітлим прийатем тішив ся хор в своїй артистичній прогульці по Галичині і Буковині. І костюми, розумієсь остали власністю рускої бурси в Перемишлі. — Перед від'їздом відфотографував ся цілий хор в своїх костюмах разом з місцевим комітетом перемиским і своїми адміністраторами — на пам'ятку тих красних, сьвітлич хвилях, в котрих разом з собою в спільнім перебували труді. В хорі було 12 Перемишлян а 3 з иньних міст в Галичині.

— **Засуджений посол.** В справі посла Шаєра, котрого засуджено за образу маєстату на 8 місяців в'язниці, була сими днями депутація під проводом дра Люєгера у гр. Баденього і просила, щоб він предложив засудженого посла цісареві на уласкавлене, бо инакше Шаєр утратив би посольський мандат. Гр. Бадені обіцяв, що розгляне цілу справу докладно.

— **Кадетська школа** у Львові не може дочекати ся здійснення. Вже здавало ся, що переговори громади міста Львова з правительством вже покінчені, коли нагло міністерство війни зажадало від міста відступлення ґрунту під школу т. зв. «Na Przemiarskach» даром. Ґрунт сей мав бути почислений за квоту около 60.000 злр. Наслідком сего жадання львівський магістрат мусів звернути ся до краєвого Виділу з просьбою, щоби край звернув місту вартість сего ґрунту — наколи-б правительством хотіло конче дістати его за дармо.

— **Холера** вибухла, — як доносять урядові телеграми до Петербурга, в Бомбаю Умирає там на ню по 400 людей на день.

— **На кару смерті** через повшене 7. вересня засудив ясельський трибунал на підставі приговора судіїв присяглих, Франца Шельца і его дочку Агнішку Льюренцову з Кросценка Нижнього за замордоване чоловіка Агнішки а зятя Шельца, Йосифа Льюренца в ночи на 27 падо-

листа минувшого року. Стало ся так: Йосиф Льюренц, молодий господар, працьовитий і тверезий, оженив ся перед 4 роками з 20 літньою Агнішкою, дочкою 67 літнього Франца Шельца, також господаря в Кросценку Нижнім. Небавом по весілю пішов Льюренц в сьвіт за заробком, а молода жінка пустила ся на розпустне жите і навязала зносини з парубчаком Іваном Стелігою. Коли Льюренц повернув, було вже так зле, що жінка і тесть відгрожували ся в очи, що позбавлять его жита. Не маючи серед такої ворожні що робити вибрав ся Льюренц до Америки. Нараз рано 27 листопада розійшла ся вість, що Льюренц повісив ся. Слідство виказало, що жінка Агнішка при помочи вітця задусила чоловіка, а щоби затерти сліди убийства, повісила его в стодолі. Вспівобжалованого Івана Стелігу увільнили присяглі судії від участі в злочині.

— **В Коломийській катастрофі**, що то тільки людей в ній погинуло, завинив, як тепер показує ся, заступник коломийського начальника консервацийного, інженер Л., до котрого зголошував ся ще перед переїздом розбитого пізнійше поїзду якийсь селянин з донесенем, що міст на Косачівці завалив ся. Селянина того інженер Л. мав виганьбити, не вірячи в его донесенє, і за се по катастрофі его засуспендовано і поставлено перед суд дисциплінарний.

— **Татари в Варшаві** живуть постійно в таких числі, що треба буде для них вибудувати мечет. Отже над Вислою, між Славянами стане поганська сьвятиня, де будуть вихвалити Бога потомки колишних найлютіїших ворогів, яких лише Славянщина а в першій лінії Русь коли небудь завнала.

— **Хлопець-великан.** У Варшаві живе 11-літній хлопець, син залізничного робітника, що має тепер звич 2 лікті висоти і важить 223 фунти. Найцікавійше то, що тому хлопцеві пускає ся вже тепер досить сильний заріст. Найшов ся якийсь підприємчвий Німець, що винаймив хлопця-великана від родичів на 5 літ за річною оплатою 120 рублів. Німець хоче хлопця обвизити по сьвіті і показувати за гроші.

— **Велику крадіж** дорогоцінностей сповнено сими днями в Карлових Варах. В суботу вечером прибув там якийсь панок, що говорив ломаною німеччиною, і винаймив в домі, в котрім на долі находить ся юбілерський склеп Йосифа Борского, безпосередно над склепом на першім поверсі комнату. В ночи провертів новий люкатор в своїй комнаті поміст і спустив ся отвором на ливні до склепу Борского. В неділю рано найдено склеп цілковито ограблений з дорогоцінностей. Шкода виносить до 50.000 зр. а злодій пропав як камінь в воді.

— **Маскані** з кінцем шкільного року, то значить в листопаді, уступає з дуже інтратного становища директора консерваторії Російного в Песарі. Міністер штук красних Джіантурко відвідав недавно консерваторію і контролював діяльність мистця, причім правив єму заєдно комплемент. Тим більше Маскані перед кількома тижнями наразив ся на нечуване fiasco. Мав він на добродійну ціль відчити о театральних тайнах, де відкривав такі скандальні річи, що багато женщин вийшло а мущини почали сикати. Маскані подав ся до дімисії, подаючи за причину, що уряд директора забирає єму за багато часу і не дозволяє віддавати ся композиторській діяльності. Вскорі появить ся від давна вже заповідана его нова опера основана на японських відносинах.

Іменования, перенесеня, відзначеня, конкурси.

— **Іменования.** Виділ кравий заіменував в рахунковім відділі Володислава Яніковського ад'юнктом, Кароля Фридмана офіціалом, Венгровича асистентом, Казимира Злотницького практикантом, Володислава Войціцького аплікантом I. кл., а Юліяна Волошинського аплікантом II. кл.

П. Президент міністрів іменував комісарів львівської дирекції поліції Володим. Янкевича і Гавр. Крайнера старшими комісарями поліційними, а концепістів поліційних Ів. Урбанського, Йос. Суханського і Руд. Рапла комісарями поліційними.

Наука, штука, література.

— **«Дзвінка» ч. 15. і 16.** (подвійне) містить: казку «Усільниця» в перекладі В. Б.; — байку Бор. Грінченка «Мати і дочка»; — продовжене повісті «Без родини» Г. Мальота; — стишок «До матери» (пісня сироти); — розвідку «Дещо про звичай старинних Славян»; стишок Сильв. Яричевського «На кладовищі»; — розвідку «Дещо про цукор і цукрову тростину»;

— стих Павла з Войславич «Божий сьпівак»; — повістку «Укарана захланність» з німецького, в перекладі Б. Г.-р.; — стих Павла з Войславич «Деревице» (після Крилова); — стишок Сильв. Яр. «Медвідь танцюрист» (за Лесінгом); Віри Лебедової віршовану повістку «Прогулька»; — Сильв. Яр.—кого стишок «Новобранці»; — дальшу часть «Учених розмов Николця з татком» Ост. Макарушки; — стишок «Кінь та бик» Сильв. Яр.—кого (за Лесінгом); — приказки. — З ілюстрацій містить то число: Вид церковці в Підлютімі коло Перегінська і «Весіле на Україні: Розношене короваю».

Нахмарило. (Дядькові примхи). Комедия на чотири дії. Написав Борис Грінченко. Ціна 20 кр. а. в. У Львові, 1897. З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка. Коштом Редакції «Зорі». — Сторін 59 мал. вісімки.

Не судилось. Оповіданє з давно минулого. Написав О. Л.—сь. Ціна 20 кр. а. в. У Львові, 1897. Коштом Редакції «Зорі». З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка. — Сторін 93 мал. в сімки

Телеграми.

Відень 12. вересня. Субкомітет правичі збере ся 15. вересня у Відні на нараду в справі зміни реґуляміну. Павзи 10-хвилинні і голосованє поіменне в справах формальних будуть внесені, а власть дисциплінарна президії розширена. Проект зміни реґуляміну внесе пос. Яворський. Проект сей буде предложений окремій комісії, а відтак через палату прийнятий en bloc.

Відень 13. вересня. «W. Ztg.» оголошує іменования. Радниками двору іменовані яко президенти суду: Вікт. Рамський (Бережани), др. Гн. Шимонович (Сучава), др. М. Стефко (Тернопіль), Кунцек (Коломия). Радниками вис. суду краєвого: Лук. Криницький, Модест Пясецький в Коломиї, Ізид. Винницький в Чернівцях, Авг. Шмідт в Золочеві. Президентами судів окружних: др. Саханек в Самборі, Альфр. Посоховський для Сянока, прокур. Гінце для Стрия, Ст. Пшилуский для Золочева. Віцепрезидентами іменовані: Ж. Жмінковский для Львова, Фр. Кумен для Черновець, Едм. Кольб для Коломиї, Юл. Негруш для Сучави. Радниками суду краєвого іменовані: Брожинський (для Стрия), К. Чернецький (Бережан), Немец (Тернополя), Е. Волошинський (Коломиї), Ісепескуло (Сучави), Серафінський (Станиславова), Цетварський (Львова), Зарський (Стрия), Темплє (Стрия), Ев. Абрагамович (Стрия), Вол. Глиньський (Коломиї), Боносевич (Черновець), Газенерль (Сучави), Маср (Сучави), Звіслоцький (Самбора), Андр. Алексевич (Золочева), К. Коцовський (Стрия), Ад. Ель Черновець, Володкевич (Стрия), Прідіє (Черновець), Керт (Тернополя), Кар. Підляшецький (Станиславова), Граф (Самбора), Новацький (Станиславова), Варивода (Стрия), Ор. Ціцімірський (Львова), Вол. Гузар (Коломиї), Кавецкий (Львова), Кербер і Гарліцький (Львова), Гарфайн (Золочева), Тромпетер (Черновець), Круліковский (Перемишля), Дімел (Станиславова), Вол. Яновський (Самбора), Донігевич (Черновець), Адамяк (Львова), Гібль (Львова), Штібер (Перемишля), Онціул (Сучави), др. Дам. Савчак (Львова), Оганович (Золочева), Вл. Прокопович (Львова), Вольтер (Львова), Невецерет (Сучави), Якубічка (Станиславова), Йоох. Лисак (Тернополя), Гайдер (Самбора), Матіновський (Станиславова), Сваричевський (Бережан), др. Жебрацький (Перемишля), Лекчинський (Золочева), Лебенштайн (Стрия), Йос. Кульчицький (Самбора), Ал. Добрянський (Тернополя), Ебенбергер (Тернополя), Мілашевський (Тернополя), Белевич (Коломиї), Ант. Дольницький (Львова), Ник. Бандрівський (Львова), Ник. Грешкевич (Стрия), Зеґадлович (Львова), Копец (для Сянока).

Цешин 13. вересня. Віче німецьких лібералів ухвалило резолюцію, в котрій сказано, що розпорядження азікові стоять в суперечности з законами державними. Відтак запротестовано проти шкільного внесєня Ебенгоха. На вічі промовляли Менґер, Демель, Шікер, Тірк і др.

Веснянки

прищики, утробяні плями вигубляє успішно в дуже короткім часі, від давна випробований

Crème Iris

161 52-? Д-ра Whytt'a

Ціна слоїка з приписом ужитя 80 кр.

Тільки правдиві з підписом Д-ра Whytt'a.

Головний склад в аптиці

Жигм. Рукера

під „Срібним орлом“ у Львові.

Дуже важне донесене!

Високе ц. к. Міністерство Торговлі у Відні надало п. М. Фрайліху, бандажистови-спеціалістові, у Львові дня 25-го червня 1895 р. до ч. 2297 Патент на виключний виріб уліпшених бандажів его власного помислу — о чім повідомляє ся Поважану П. Т. Публіку.

М. ФРАЙЛІХ

бандажист-спеціаліст

мешкає у Львові при улиці Шпитальній число 4.

Несе радикальну і певну поміч в найтяжчих і застарілих случаях пропуклини всілякого рода так для пань як і для панів з гаранцією можливості цілковитого виділення без операції і без лікарств, природною метою і поступовим приміненем найвигідніших бандажів, внаслідок чого кожний навіть з смертельних случаев уратовав ся, як се доказує много свідочств і подяк від зрісних осіб в краю як від: ЕВП. Едварда Земмера, ц. к. радника двору найвисшого трибуналу ап. — Впр. о. Грибовича парохіа із Давинячки — ЕВП. Вікентія Левіцького, ц. к. радника апеляційного — ЕВП. Мандибурга, ц. к. радника шкільного — Впр. о. Лучаковского, парохіа в Плавю — Впр. о. Рудольфа Вагга, гвардіяна в Пшеворску — ВП. Альфреда Боярського, інженера у Львові — ВП. Юрія Дутковского, емерит. ад. подат. — ВП. Івана Новака, директора дому убогих християн у Львові. — ВП. Йосифа Мажоркевича, радного громади Замарстинів і від більш 1000 осіб, котрі через него відзискали здорове тому то:

Часопись «Nowa Epoka» містить в одному з останніх чисел статтю слідуючого змісту:

«Nemo propheta in patria». Одною з найбільших яв, що висять над людською, є безперечно пропуклина, недуга страшна і тяжка. Тисячі людей улягає руптурі: «Bruch» падає рівно серед тяжких наємників і робітників маючих до діла зі значнішими тягарями, як серед людей заможних. Сучасна хірургія в напрасніших випадках послукує ся тяжкими і небезпечними операціями, котрі на жаль відстрашують від лічення навіть коваючих.

Лікарів спеціалістів, котрі-б посвятили ся виключно ліченню пропуклини, не маємо у нас в краю. Нема рутинованих рук маючих в кінчинах пальців окрім механічної рутини ніжне чуте, за котрого посередництвом без операції міг би лікар впровадити в легкості виставі кишки до ями черевної. Рутинна і ніжне чуте в кінчинах пальців потрібні до легкого усадовлення кишок не вистарчають ще до радикального вилічення пропуклини. Дальшим кінечним успіхом успішної курації є уміле примінене відповідного до даної руптури бандажу, зааплікованого зараз по щасливим впровадженню кишок до черевної ями.

Не один лікар знає докладно, якого укладу бандаж був би найвідповіднішим для даного хорого, прецінь бандажист не зможе відтворити его мисли докладно і спорядити бандаж йота в йоту після вскажівок лікаря.

Лікар але не будучи сам бандажистом, рівно не виконає пропуклинового бандажу. Загал отже терплячих на руптуру є зданий на ласку безпорадних лікарів і на довільність фантазії бандажистів. Універсальний бандаж ніколи не відповідає індивідуалізовани руптурі і надзвичайно утрудняє лічене хороби, котра комплікує ся і протягає іще з тої причини, що або кишки удадо ся умістити через видавлене або послугувало ся при тім операцією.

Около року 1865 молодий чоловік М. Фрайліх уроджений в В. Кн. Краківським зачав промишляти над ліченням тої страшної хороби і дійшов до мисли, що видавлене кишок до черевної ями ніщо не регулює, для того безладне втискане кишок мусить бути шкодливе і небезпечне. Если кишки висують ся з ями черевної без помішання і не переривають ся, то легко їх впровадити назад, щоб тільки учути пальцями відповідне продовжене кишок і усадовити їх крок за кроком одностайним тягом.

Молодець почав справджувати досвідчальню свої здогади і по численних досвідченнях здобув чисто інтуїційну умілість умішати видобуваючих ся кишок. Не було ані одного найтяжшого случая, котрим Фрайліх не міг би зі звичайною собі легкостю впровадити внутрішності у власне місце. З надзвичайною зручністю вправляючою в подив фахових учених, впровадив їх швидко в яму черевну і опановував руптуру.

Фрайліх, не могучи зістати лікарем, зістав бандажистом. Тоді почали прибувати до него численні хорі, жадаючи відповідних бандажів.

Були то люди, що утікали перед грозючою їм неминучою операцією. Не заосмотрені, з виставі внутрем жадали від бандажиста бандажу. Фрайліх, щоб мочи підняти ся спорядження відповідного бандажу, сміло брав ся до ріш і впровадив кишки достерігав пальцями всі знамена руптури, до котрої сейчас пристосовував спеціальний бандаж. На сотки випадків в бігу близько 30 літ не дув ся Фрайліху ані один смертельний случай.

Гуртом збігали ся люди до чудотворного бандажиста, котрий не тільки віддав хорим бандажі, але як ми вже сказали, в разі потреби впровадив кишки до ями черевної, заосмотрював в бандаж пропуклину і відповідним поученем хорого, як має заховувати ся в бандажі і невдовзі вертав людям здоровле.

Сей чоловік возбуждающий ширій подив совісних лікарів ратував хорим жите навіть тоді, коли лікарі не обіцували вже хорому жадного ратунку і жадної надії.

Часто ударемнював він потребу тяжкої операції, до котрої вже мали приступати з небезпечністю жита хорого. Знаючи Фрайліха лікарі запрошували его до хорих і поручали ему в своїй присутності перепровадження тяжкого процесу умішени кишок і правильного оббандажовання.

Численні свідочства лікарів, сотки листів вдячності і узнання, врешті совісга тактика Фрайліха, котрий в останніх літах своєї практики ніколи не пристував до хорого в несприятності дипломованого лікаря.

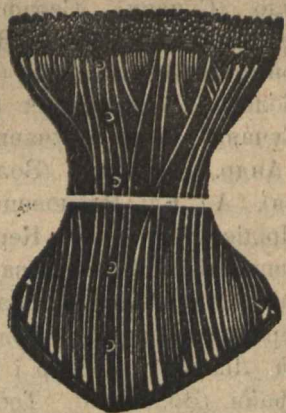
Ми були наочними свідками успішних курацій Фрайліха. Перед кількома місяцями уратував від смерті і каліцтва отця родий, пекарекого челядника в присутності трьох лікарів, др. Кробінского, др. Вайгеля і др. Бравна.

Се певний доказ, що в нашім краю можемо гайти много десродів людскости і без дипломів, котрим належить ся узнання. П. Фрайліх однако може потішати ся голосами досмертної вдячності, котрі ему записали ся в сотках сердець, котрим уратував здоровле а навіть жите.

Не будучи компететним в справах лікарських, не маємо права захвалювати кураційних здібностей п. М. Фрайліха, однакж зі вигляду кількості свідочств і листів узнання горячо поручаємо его терплячому загально знаменитого бандажиста — М. Фрайліху стало перебуває у Львові, мешкає при улиці Шпитальній ч. 4 А, ріг улиці Слонечної.

Сей артикул зі вигляду на его зміст і предметову вартість, передруковуємо для ужитку загалу. При сій случайності хотіємо, що на крайній виставі уискали вироби бандажів М. Фрайліха найвище узнання.

144 2-5

Ново отворена робітня

Горсетів, Рукавичок і Бандажів

Г. Галянтовского

у Львові, площа Бернардинська, ч. 3.

141 4-40

виконує на замовлення:

Руптурові бандажі, паси на живіт, ортопедичні горсети і звичайні, кулі, шудла, машини на ноги, суспензорія, рукавички «glasse», дупські і козові. Оправляє: подушки, шапки, шельки, екрани, диванники, тасьми до дзвінків і т. д. в як найкоротшім часі по найнижших цінах.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

69-?

АГЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель)

приймає передплату на всі часописи у всяких языках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрику туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, улиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакowane і відсилка franco.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(І. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з густом і елеганцією після найсвіжіших журналів.

Магазин блаватних товарів

Дамскої конфекції

Білизни

3

Антін Пізунський

у Львові, Академічна ч. 12.

поручає

великий виріб сезонних новостий, а також склад полотен, шертінгів, хусток, ручників, сервет, обрусів, пончі, скарпеток. — Робітня сукон і швальня білизни.

Прібіки на жадане висилає ся. Ціни як найпреступніші. 151 16-47